

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת וישלח

המלאכים

הפרשה פותחת בתיאור יעקב השולח שליחים אל עשו בבואו לשוב ארצה. בשליחת השליחים מבקש יעקב לפייס את עשו אחיו. התורה מכנה את השליחים בכינוי דו משמעי – "מְלָאָכִים":

"וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלָאָכִים לְפָנָיו אֶל עֶשָׂו אַחִיו אֲרֻצָּה שְׂעִיר שָׂדֵה אֱדוֹם" (בראשית לב, ד).

למילה מלאך שתי משמעויות: יצור רוחני חסר גשמיות ושליח בשר ודם. באיזו מן השתיים מדובר כאן? לדברי רש"י אלו "מלאכים ממש". צירוף מילים זה של רש"י נושא בקרבו סתירה פנימית, שהרי לו היו השליחים מלאכי אלוקים חסרי גוף ולא אנשים בשר ודם, ממילא לא הייתה בהם כל ממשות. מהו אפוא פשר הביטוי "מלאכים – ממש"?

ועוד קשה, אם שלח יעקב מלאכי אלוקים, כיצד הם שוחחו ודיברו עם עשו? ואם אכן דיברו עימו, היאך לא ירא עשו מכוחו הגדול של יעקב אחיו המסוגל לשלוח אליו מלאכי עליון?

על כן נראה שכוונת דברי רש"י היא שוודאי היו שליחי יעקב שליחים בשר-ודם, בעלי ממשות, אלא שהייתה שליחותם שליחות מיוחדת במינה. התורה השתמשה דווקא במילה "מְלָאָכִים" כדי שנבין שאין מדובר בשליחות אנושית רגילה של אדם פרטי המבקש להתפייס עם שונאו, אלא בשליחות היסטורית ורוחנית. יעקב אבינו מנסה לכרות ברית שלום עם עשו אחיו, אך הוא חפץ בכל מאודו כי ברית זו לא תצטמצם למפגש הבודד ביניהם אלא תמשיך ותתקיים לאורך כל ההיסטוריה כולה.

לשליחים אלו נועד אפוא תפקיד כפול: הם גם שליחים ממש המנסים לפייס את עשו, וגם "מְלָאָכִים" הנושאים על כתפיהם תפקיד רוחני נצחי.

שאל דוד בוצ'קו